

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT

JAARGANG 44 / 29 FEBRUARI 2024

Nr 20

Juwelen-diefstal

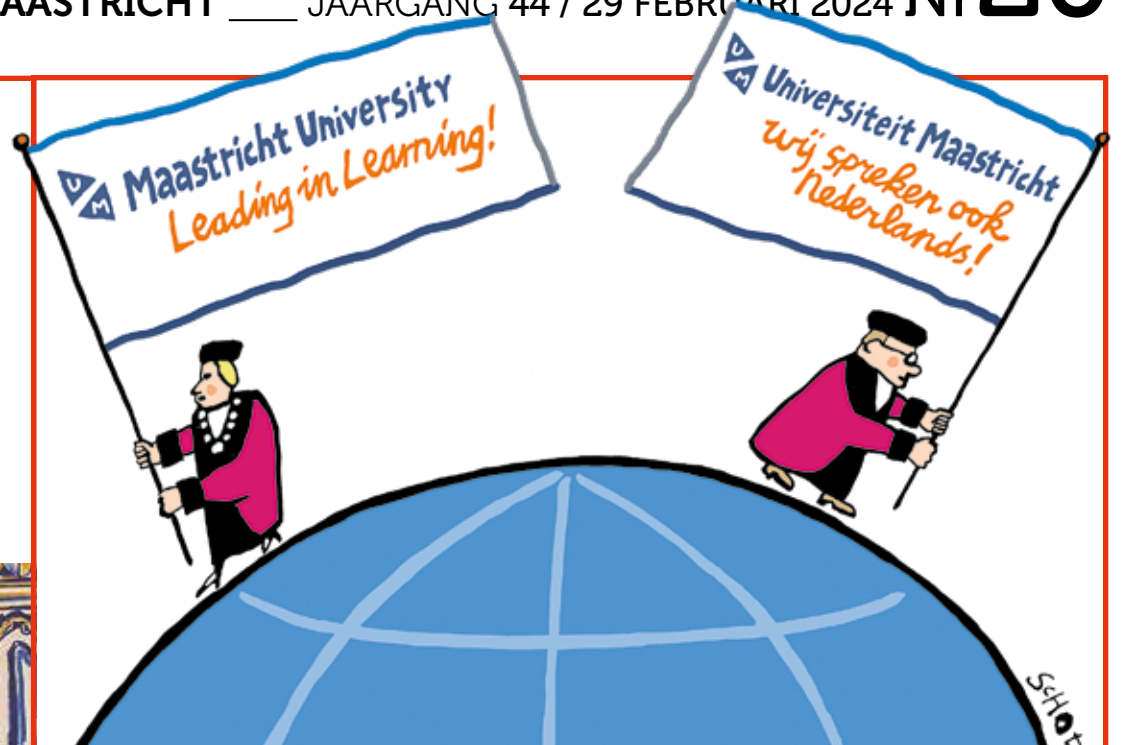
De TEFAF met al zijn luxe creëert een sfeer waarin niemand überhaupt ook maar één seconde nadenkt over een miljoenenroof. Maar het gebeurde wel, bijna twee jaar geleden.

Foto: Loraine Bodewes

Terwijl een vitrine aan diggelen werd geslagen, keken veel bezoekers en galeriehouders redelijk kalm naar het 'spektakel'. "Het was zo absurd en irrationeel, dus dat er geen paniek uitbrak, is helemaal niet zo vreemd", zegt Donna Yates, universitair hoofddocent aan de rechtenfaculteit.

pagina 6-7

Good morning, would you like a piece of vlaai?

"Dat ze in Den Haag nu zoveel stampeij maken over verengelsing komt niet uit de lucht vallen. We hebben het ernaar gemaakt."

Lees de opinie van oud-redacteur
Wammes Bos op **pagina 5**.

Hoe Maastrichtse onderzoekers bedrijven helpen om plastic afval – van shampoofles tot chipszak of stofzuiger – beter te recyclen.

"Er valt nog veel winst te boeken."
pagina 4

Riki Janssen

redactioneel

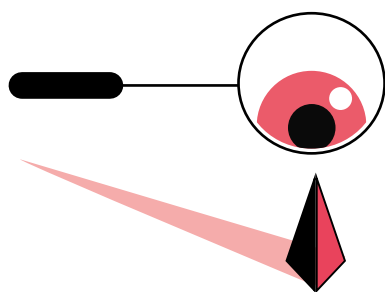
Prangende vragen over seks

Ik was veertien toen ik voor het eerst naar de kroeg mocht. Ja, dat was jong, maar dat was normaal in ons dorp. Mijn moeder zwaaide me vanaf die eerste keer vaak uit. Net voor ik het erf af fietste kwam er altijd nog een boodschap: "Je weet er alles van hè?!" Waarvan? Dat werd nooit hardop uitgelegd, maar ik wist precies wat ze bedoelde. Geen dingen doen die het daglicht niet kunnen verdragen, oftewel geen seks. Haar grootste angst was dat ik zwanger zou raken en daarmee de schande van het dorp over me af zou roepen. Het waren de jaren zeventig. Mijn collega CF is pakweg twee generaties jonger, zij groeide op in de tijd dat 'een slimme meid op haar toekomst is voorbereid'. Voor haar geen vermanende woorden. Toen ze haar eerste vriendje kreeg, vond haar vader dat ze aan de pil moest. En zo geschiedde. Ook hij wilde niet dat ze onge-

wenst zwanger zou worden, maar niet vanwege eventuele schande, maar vanwege de schade die het aan haar toekomst zou kunnen toebrengen. Collega LvdL is weer een generatie jonger dan CF. Zij koos zelf voor de pil toen de tijd rijp was. Geen ouder kwam eraan te pas. De vergadering was al voorbij toen we deze week soms grinnikend ervaringen uitwisselden. Aanleiding is een nieuwe serie waarin de Maastrichtse seksuoloog Marieke Dewitte komend studiejaar vragen over seks en seksualiteit van studenten zal beantwoorden. Een paar feiten: jongeren beginnen steeds later met seks, bleek onlangs uit onderzoek van Rutgers. Het pilgebruik neemt af, net als het condoomgebruik. Het aantal jongeren dat ooit grensoverschrijdend gedrag heeft meegemaakt,

stijgt juist. En pratend over seksuele voorlichting, dan blijkt dat op dit moment consent, toestemming, daarin een grote rol speelt, vertelde Dewitte tijdens een voorgesprek aan *Observant*. Een goede ontwikkeling, vindt ze, al er is wel weinig aandacht voor het plezier dat seks kan geven. Op 4 maart start weer de Week van de Lentekriebels waarin basisscholen lesgeven over "weerbaarheid, relaties en seksualiteit" staat op de website van de organisatie. Een mooi moment voor *Observant* om via onze sociale mediakanalen studenten op te roepen om hun prangende vragen rondom seksualiteit op te sturen. Wij leggen ze voor aan seksuoloog Dewitte. Uiteraard anoniem.

Wekelijks schrijft de hoofdredacteur van Observant over de belevenissen op de redactie.

splinters

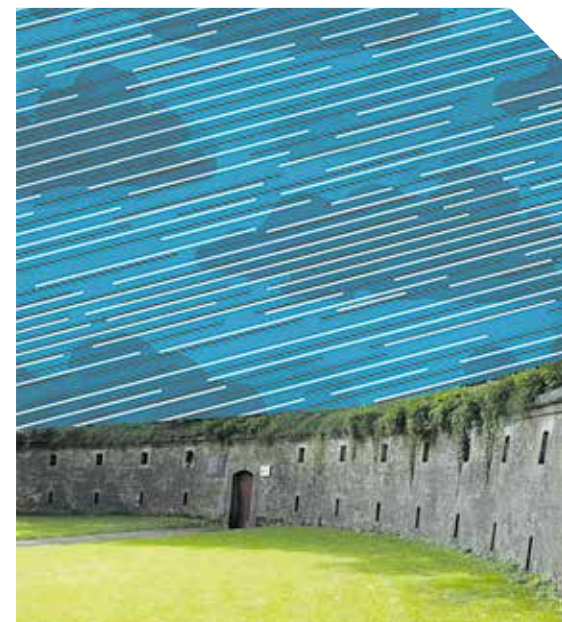
Een grappig voorval, een opvallend nieuwtje, iets interessants wat elders in het land gebeurde: het staat in deze rubriek. Met bijdragen van: HOP, Cleo Freriks, Lotte van de Loo

Dildo op de campus

Even tussen de colleges door een dildo aanschaffen. Dat kan sinds kort op het Science Park in Utrecht, meldt zusterblad *DUB*. Supermarkt Spar University heeft de handen ineen geslagen met EasyToys, een bedrijf dat sekspeeltjes verkoopt. Sinds vorige week staat er een roze stelling gevuld met vibrators, glijmiddel en cockrings middenin de winkel. Ook op vier andere campussen in het land plaatst Spar sekspeeltjes in de schappen. Daarmee speelt de supermarktketen handig in op een recent onderzoek van Rutgers & Soa Aids Nederland. Hieruit blijkt dat 'de eerste keer' voor jongeren steeds later plaatsvindt: waar het in 2012 nog 17 jaar was, is het nu 18,7 jaar. Tijdens het studentenleven dus. Buiten hun intieme functie, stimuleren de speeltjes nog iets anders: gesprekken – met soms wat gegiechel – waren er volop, zo tekent *DUB* op. Vliegen de sekspeeltjes daardoor ook over de toonbank? Volgens een medewerker werd er al aardig wat verkocht. Bij studenten klinkt echter een ander geluid: "Ik zou het eerder online kopen. Ik wil niet herkend worden."

Vliegen goedkoper dan kamer

Ook in sommige Canadese steden is de woningnood hoog. Het is zo duur om in Vancouver te wonen, dat een student een goedkopere oplossing heeft bedacht: hij woont 700 kilometer verderop en pakt het vliegtuig. Het kost student Tim Chen 1200 Canadese dollars (iets meer dan 800 euro) per maand om twee keer in de week van zijn woonplaats Calgary naar Vancouver te vliegen. Daarmee bespaart hij 900 dollar per maand; de huur van een gemiddelde studentenkamer is 2100 dollar (ruim 1400 euro) in de Canadese universiteitsstad. Ter vergelijking: in Amsterdam, de duurste studentenstad van Nederland, betaal je gemiddeld 948 euro per maand voor een kamer. Onder meer vanwege de oververhitte woningmarkt wil de Canadese regering – net als de Nederlandse Tweede Kamer – minder internationale studenten toelaten. De instroom gaat er volgend jaar minimaal met 35 procent omlaag.

Mooie geschiedenis

Goed nieuws voor iedereen die deze week voor de honderdste keer is natgerend. Nee, de zon gaat niet opeens schijnen, maar al die nattigheid heeft wel iets moois opgeleverd. Op het Tongerseplein heeft de hevige regenval een onontdekt gangenstelsel blootgelegd. Het ligt net buiten de bekende Kazematten, een verdedigingsnetwerk van gangen en bunkers.

Jos Notermans, voorzitter van de stichting Menno van Coehoorn, die zich inzet voor het behoud van historische verdedigingswerken, vindt het "heel bijzonder", vertelt hij aan *RTV Maastricht*. "Het is heel goed mogelijk dat sinds de opheffing van de vesting in 1876 niemand meer in de gangen is geweest." De komende tijd wordt het stelsel verder onderzocht. In 2022 onthulde een grondverzakking door regen ook al een stukje geschiedenis. Toen ging het om een oude brug over een gedempte tak van de Jeker in de Looierstraat. Toevallig was ook ander heugelijk nieuws voor liefhebbers van geschiedenis deze week. Afgelopen zaterdag werd de *ArcheoHotspot* in Centre Céramique geopend, schrijft *De Limburger*. Daar kan iedereen archeologen en vrijwilligers helpen met bijvoorbeeld het selecteren van oude scherven of het bestuderen van andere archeologische vondsten. Wie zelf wat heeft opgegraven, mag dat ook langsbrengen.

Universitaire verkiezingen: van 22-25 april

U-raadszetel 'betaalt' beter dan F-raadszetel

Illustratie: Simone Golob

Een studentlid van de universiteitsraad krijgt maandelijks minstens 662 euro overgemaakt – wat voor een enkeling kan oplopen tot ruim 1100 euro. Studenten in verschillende faculteitsraden krijgen per maand aanzienlijk minder op de rekening gestort, blijkt uit een rondgang van *Observant*.

De kandidaatstelling is zo goed als rond, de verkiezingscampagne voor studentleden van de universiteitsraad en de faculteitsraden kan beginnen. Maar wat levert zo'n zetel eigenlijk op? Dat verschilt nogal van raad tot raad. Het riantst is de regeling van de universiteitsraad. Studentleden krijgen daar een standaardvergoeding gebaseerd op 20 procent van het

salaris van een vierdejaars student-assistent (30 procent voor een lid van het presidium, het dagelijks bestuur van de raad): 662 euro per maand (993 voor presidiumleden). Daarnaast kunnen ze bestuursmaanden aanvragen, ter compensatie van mogelijke studievertraging door het raadswerk. Een 'gewoon' raadslid krijgt er maximaal vier, die bij elkaar 1382 euro waard zijn, een lid van het presidium maximaal vijf, wat neerkomt op 1727,50 euro. Tellen we ook de 320 euro onkostenvergoeding mee die alle raadsleden krijgen, dan kan een 'gewoon' studentlid van de U-raad maximaal rond de 9600 euro per jaar tegemoet zien; een lid van het presidium maximaal bijna 14 duizend euro. Studenten die een zetel in een faculteitsraad

bemachtigen, moeten het met minder doen. Hoewel er een algemene regel is (5 procent van het salaris van een vierdejaars student-assistent, zo'n 150 euro per maand), verschilt het bedrag per faculteit. Rechten houdt zich keurig aan die regeling, terwijl ze er bij de School of Business and Economics licht van af lijken te wijken: economiestudenten ontvangen jaarlijks 1322 euro voor hun raadswerk. Dat is exclusief de 185 euro onkostenvergoeding waar alle f-raadsleden jaarlijks recht op hebben. Overigens kon niet elke faculteit voor het ter perse gaan van deze krant bedragen overleggen.

Peter Doorakkers

Nieuw maximum lijkt tot minder studentkandidaten universitaire verkiezingen te leiden

Er lijken iets minder kandidaten dan vorig jaar mee te willen doen aan de aankomende universitaire verkiezingen (alleen voor de studenten) die van 22 tot 25 april zullen plaatsvinden. De daling heeft waarschijnlijk te maken met het maximum dat de universiteitsraad afgelopen zomer op het aantal kandidaten per partij heeft gezet.

Voorheen mochten partijen maximaal dertig kandidaten op een lijst zetten. Maar door de lage opkomst hadden partijen met veel kandidaten een oneerlijk voordeel op hun con-

currenten met weinig kandidaten, vond de U-raad afgelopen zomer. Immers, wie dertig kandidaten heeft, kan alvast rekenen op dertig stemmen. En omdat vijftig stemmen de laatste jaren soms genoeg was voor een raadszetel, kan die lange kandidatenlijst een verschil maken.

Een nieuw maximum dus: 150 procent van het aantal beschikbare zetels. De universiteitsraad heeft bijvoorbeeld tien studentenzetels. Studentenpartijen mogen dan maximaal 15 kandidaten voor deze raad op hun lijst zetten. Alleen studenten mogen dit jaar stemmen

voor hun faculteitsraad en de universiteitsraad. Leden van het wetenschappelijk en ondersteunend personeel hebben een termijn van twee jaar. Er zijn ook verkiezingen voor de dienstraden, maar alleen bij ICTS zijn er meer kandidaten dan zetels. Overigens zijn alle cijfers onder voorbehoud: de komende dagen kunnen de lijsten nog aangevuld worden.

Cleo Freriks

Terecht gaat de UM prat op haar Euregionale ligging

Onlangs morde een studentvertegenwoordiger over het Nederlands als voertaal in de faculteitsraad van Health Medicine and Life sciences. Zij is de taal niet machtig en kan zodoende haar rol niet uitoefenen. Dezelfde klacht hoor je ook in het geval van Engelstalige faculteitsraden en de universiteitsraad, maar dan andersom: met name OBP-vertegenwoordigers (ondersteunend en beheerspersoneel) voelen zich lang niet altijd senang bij het Engels.

De socio-linguïstiek heeft hier een oplossing voor bedacht die gebaseerd is op het onderscheid tussen luister- en spreektaal. Deelnemers aan medezeggenschapsraden mogen zich in meerdere talen uiten, bijvoorbeeld Nederlands en Engels, in de veronderstelling dat iedereen beide talen minimaal op het niveau van luistertaal beheerst: je kunt nota's in die taal lezen en discussies volgen, maar je hoeft je er niet volledig in uit te kunnen drukken. De Universiteit Utrecht heeft dit beleid naar tevredenheid ingevoerd om optimale inspraak te waarborgen voor alle leden van de universitaire gemeenschap (zie www.uu.nl/meertaligheidmedezeggenschap). Ik vind het niet te veel gevraagd dat UM-studenten en medewerkers het Nederlands minimaal op luisterniveau beheersen. Zonder deze competentie heeft een buitenlands verblijf aan een Nederlandse universiteit nauwelijks meerwaarde.

Meertaligheid zou de Euregionale inbedding van de UM een krachtige impuls kunnen geven, niet alleen in medezeggenschapsraden, maar ook in onderwijs en onderzoek. Dit zou inhouden dat studenten niet slechts Engelstalige, maar ook Nederlands-, Duits- en Franstalige literatuur aangereikt krijgen. Studenten die de taal van een specifieke publicatie goed beheersen kunnen de inhoud daarvan uitleggen aan andere onderwijsgroepsleden en vice versa, geheel in de geest van het probleemgestuurd onderwijs. Mobilisatie van het meertalige potentieel van onze studenten zou hun activering ten goede kunnen komen. Voor het onderzoeksbeleid betekent dit onder andere dat publicaties in het Nederlands, Duits, Frans en Engels in principe gelijkwaardig zijn.

Terecht gaat de UM prat op haar Euregionale ligging. Deze inbedding zou dan ook tot uitdrukking moeten komen in het taalbeleid, niet alleen om tegenwicht te bieden aan de doorgeslagen verengelsing van de academische wereld, maar ook om het internationale, Europese karakter van de UM daadwerkelijk serieus te nemen

Lies Wesseling, hoogleraar culturele herinnering, gender en diversiteit

serie de maatschappelijke impact van UM-onderzoek

Plastic in de puberteit: "Er valt nog veel winst te behalen"

Prof. Kim Ragaert Foto: Ellen Oosterhof

Een publicatie in *Nature* of *The Lancet* lijkt tegenwoordig minder belangrijk dan de maatschappelijke impact van de bevindingen. Wat heeft onderzoek aan de UM in de afgelopen jaren teweeggebracht? Deze week: hoe Maastrichtse onderzoekers bedrijven helpen om plastic beter te recyclen.

"Veel supermarkten verkopen hun vleeswaren tegenwoordig niet op een plastic, maar een kartonnen schaalpje. 'Ha, ik doe iets goeds voor het milieu,' denken klanten dan. Terwijl het juist heel slecht is. Het karton is vaak geplastificeerd. Waardoor zowel het papier als het plastic lastig recyclebaar is", verzucht Kim Ragaert, sinds 2021 hoogleraar Circular Plastics aan de Faculty of Science and Engineering (FSE).
Waarom verkopen supermarkten dan zulke schaalpjes? Ragaert wrijft haar duim en wijsvinger over elkaar. Geld dus. "Ook al weten ze beter, bedrijven zijn nog steeds gevoelig voor wat de klant wil. En plastic heeft nu eenmaal een slecht imago. Nee, het is inderdaad niet altijd de beste oplossing, maar wel vaker dan je denkt. Voor het beschermen van voedsel zijn plastic schaalpjes bijvoorbeeld gewoon heel functioneel."
Helemaal van plastic af is dus een waan-idee. Het milieu is vooral gebaat bij meer hergebruik en beter recyclen, wat veel CO₂-uitstoot bespaart. "Daar valt nog

veel winst te boeken", vertelt Ragaert, terwijl ze een slokje koffie neemt uit een herbruikbaar bekertje. 'Oude' afvalstromen als glas en papier doen het veel beter. "Plastic is nog een puber. Wereldwijd wordt slechts 9 procent van alle plastic gerecycled. Europa, en zeker Nederland, doet het met 30 tot 40 procent beter. Maar ook dat moet nog omhoog."

De fik erin

Makkelijk is dat echter niet. Er is een grote verscheidenheid aan plasticsoorten, allemaal met hun eigen kenmerken. En met de opkomst van *biobased* plastics (gemaakt zonder fossiele grondstoffen) en biologisch afbreekbare kunststoffen (composteerbaar, maar niet per definitie *biobased*) neemt het aantal soorten alsmaar toe. Dat zorgt voor problemen, legt Ragaert uit. "Neem de kunststof PET – bekend van onder meer frisdrankflessen – en de bioplastic PLA, die van maïszetmeel gemaakt wordt. Chemisch gezien behoren die stoffen tot dezelfde familie: ze lijken dus op elkaar. Daardoor is het

niet altijd makkelijk om ze in de afvalwerkingsfabriek van elkaar te scheiden. En als dat niet goed gebeurt, heeft dat een negatief effect: achterblijvend PLA haalt de kwaliteit van het gerecyclede PET naar beneden."

Bovendien is recycling een *numbers game*, zegt Ragaert. "Het is alleen economisch rendabel als er grote hoeveelheden van zijn. Voor veel nieuwe plastics is dat (nog) niet het geval. Die gaan gewoon de verbrandingsoven in." Ook hier komt onwetendheid vaak weer om de hoek kijken. "Bij mijn oude universiteit, in Gent, was men er supertrots op dat er biologisch afbreekbare wegwerpbekers voor de soep kwamen in de kantine. Maar wat heb je eraan als die gewoon in de afvalbak verdwijnen? Dan gaat uiteindelijk de fik erin."

Shampooefles

Ragaert ziet bewustwording dan ook als een van haar taken. Niet alleen door het informeren van consumenten, maar ook door overheden en de industrie te

adviseren. "In het geval van biologisch afbreekbare plastics bijvoorbeeld over de vraag waar deze van pas komen. Dus niet in soepbekers, maar mogelijk wel in theezakjes of *coffee pads* die op de composthoop belanden. En hoe zorg je ervoor dat het rendabel wordt om bioplastic te recyclen? Ons advies: samenwerken in plaats van concurreren. Veel bedrijfjes focussen enkel op hun eigen product, maar het zou beter zijn als ze zich allemaal op één bioplastic zouden richten, die daardoor heel groot kan worden."

Maar het blijft niet bij advies. Met haar onderzoeksgroep op de Brightlands Chemelot Campus in Geleen werkt Ragaert ook actief samen met bedrijven. "Sommige producten bevatten meerdere soorten plastic. Wij onderzoeken hoe je deze zo goed mogelijk kunt recyclen. Zo werkt een promovendus momenteel aan een gerecyclede shampooefles. De dop is gemaakt van een andere, hardere kunststof. In hoeverre gaat de kwaliteit van de fles achteruit als je de dop niet apart recyclet? Met die kennis kan het bedrijf bepalen of het de moeite waard is om de dop te verwijderen tijdens het verwerkingsproces, wat mogelijk kostbaar is." Ook kijkt men naar herbruikbare producten. "Denk bijvoorbeeld aan een frietbakje. Hoe kun je dat honderden keren afwassen zonder dat er giftige stoffen vrijkomen?"

Op de markt

Welke resultaten vonden hun weg inmiddels naar de praktijk? Mede met het oog op concurrentie mag Ragaert geen voorbeelden noemen. Is dat wel wetenschappelijk? "We publiceren de resultaten alsnog hoor, maar dan zonder bedrijfsnamen en specifieke, commerciële namen van de plasticsoorten. Zo heeft het nog steeds wetenschappelijke waarde. Bovendien gaan we verder dan simpelweg experimenteren welke stof het beste werkt. We zijn ook geïnteresseerd waarom iets op moleculair niveau wel of niet werkt. Maar als je je alleen op dat laatste focust, kijkt niemand naar je onderzoek om. We vinden het ook belangrijk om van waarde te zijn voor de maatschappij. Door samen te werken met de industrie zijn onze resultaten hopelijk altijd binnen een paar jaar inzetbaar."

Waar moeten we dan aan denken? De merken Samsonite en Philips brachten respectievelijk al van gerecyclede kunststoffen gemaakte reiskoffers en stofzuigers op de markt, geholpen door Ragaerts onderzoek uit haar tijd aan de Universiteit Gent. En een Maastrichtse voorbeeld dat ze wél mag noemen: onderzoek voor CEFLEX, een Europees consortium van bedrijven, dat zich richt op flexibele verpakkingsmaterialen, zoals boterhamzakjes of chipszakken. "Daar hebben we geëxperimenteerd met een nieuw, duurder systeem om deze plastics uit huishoudelijk afval te filteren en te verwerken tot hoogwaardige nieuwe producten. Dat bleek de moeite waard. Momenteel wordt een demonstratiefabriek ontwikkeld die dit op grote schaal gaat toepassen."

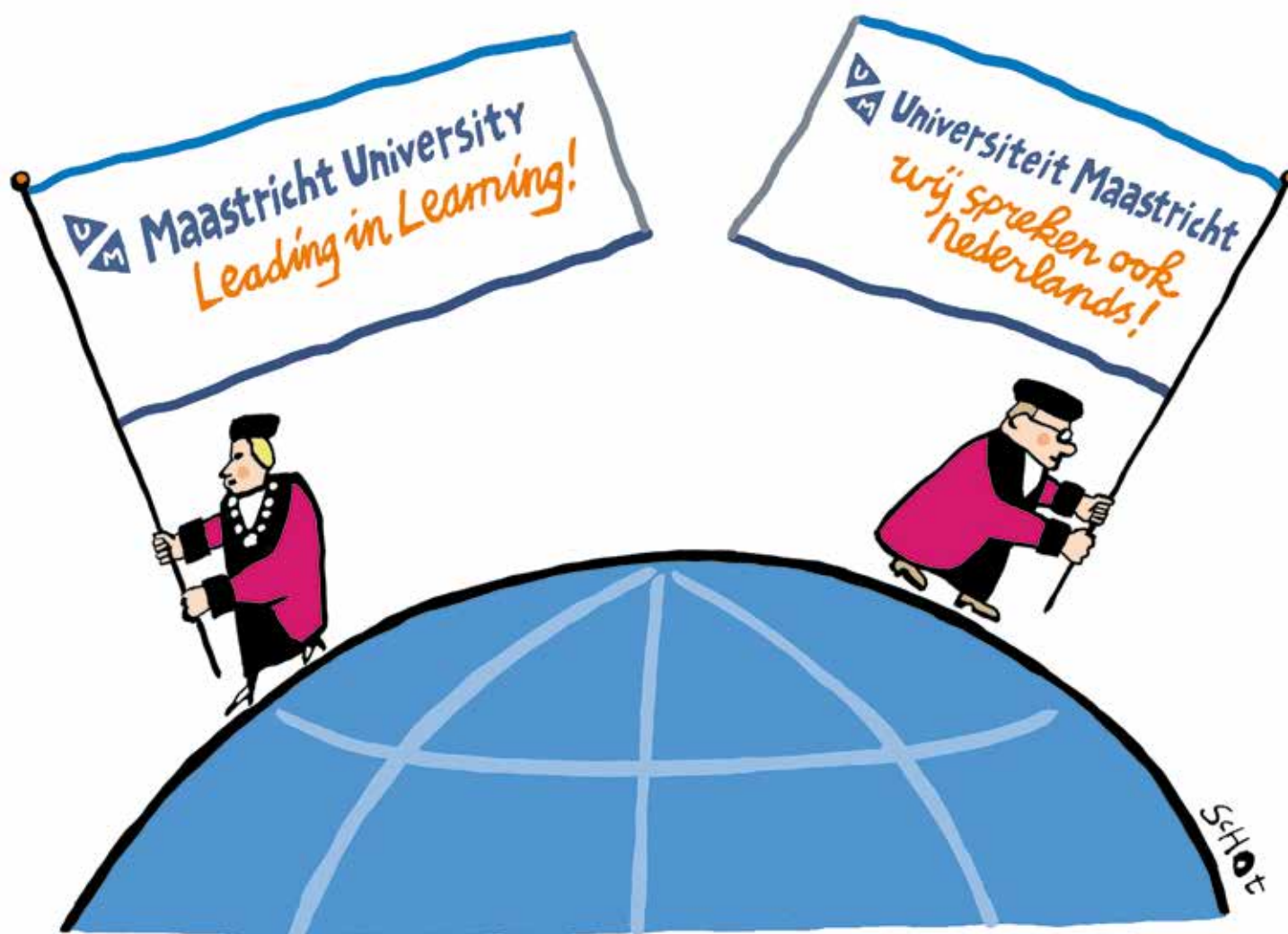
Dennis Vaendel

Kim Ragaert is een van de drie finalisten voor de Prins Friso Ingenieursprijs 2024, waarvan de winnaar de titel 'Ingenieur van het Jaar' mag dragen. Op 13 maart wordt de winnaar bekendgemaakt. Naast de juryprijs is er ook een publieksprijs: stemmen kan tot 10 maart via www.prinsfrisoingenieursprijs.nl

We hebben heel erg uitgestraald dat ons taaltje niet zo belangrijk was

Dat Den Haag te hoop loopt tegen de verengelsing van onder meer de Universiteit Maastricht is zo vreemd niet. We hebben het er ook wel naar gemaakt, zegt oud-*Observant*-redacteur **Wammes Bos** die sinds de jaren tachtig met zijn neus bovenop de ontwikkelingen aan deze universiteit zit.

Illustratie: Bas van der Schot

Nog net voor carnaval was een drietal UM-bestuurders, twee decanen en de voorzitter van het college van bestuur, op onze computerschermen te zien om in het kader van *Ask me Anything* online vragen over het Haagse gekrakeel rond internationalisering en verengelsing van het hoger onderwijs te beantwoorden. En ze hadden nieuws: de UM gaat weer meer Nederlandse studenten werven, en er komen ook meer Nederlandstalige bachelors. Tegen het einde van de sessie klonk er nog een aardig idee: misschien zouden de Open Dagen wat minder dominant Engels opgezet kunnen worden? En idem dito wat betreft de UM-website?

Doctrine

Mijn broek zakte af. Wie heeft ooit bedacht dat een Open Dag maar beter in het Engels kon? Heeft echt nooit iemand toen óók bedacht dat dit het recept zou zijn om Nederlandse/Limburgse scholieren die nog helemaal niet weten wat ze willen, meteen weer weg te jagen? Zeker als ze met hun ouders komen, die allicht geen boodschap hebben aan 'good morning, would

you like a piece of vlaai?'

Ik vrees dat het antwoord is dat niemand er echt bij heeft stilgestaan. En dat aan deze universiteit al heel lang niemand nog bij dit soort vragen stilstaat.

Want, ja, zoiets gebeurt sluipend. Internationalisering was eerst, in de jaren negentig, een overlevingsstrategie, werd toen een overtuiging en vervolgens een wezenskenmerk en misschien wel een ideologie. Of erger, een doctrine. Met mooie uitgangspunten, daar niet van: studenten opleiden voor een internationale, zo niet globale arbeidsmarkt. In de *international classroom*. Niets mis mee.

Maar wacht, waren we niet een beetje aan het doordraven? Want ooit is bedacht, en het staat zelfs in de wet, dat universiteiten een rol hebben in het gebruik en behoud van het Nederlands in het academische verkeer. Dat vond men hier in Maastricht dus niet zo'n relevante opdracht. Nederlandse studenten kwamen er toch al steeds minder, de regio leverde te weinig nieuwe aanwas (daar moet je het dan van hebben) en het buitenland des te meer, zeker toen er speciaal op buitenlanders gerichte programma's

werden bedacht. En toen daarna alle creativiteit en denkkraft hoofdzakelijk werden ingezet op nog meer Engelstalige programma's. Voor nog meer *internationals*, nu al bijna driekwart (!) van de instroom.

Uit beeld

En zo verdween hier het Nederlands meer en meer uit beeld. En niemand die het erg vond, kennelijk.

Wat voorbeelden, groot en klein.

--Bij de faculteit Cultuur- en Maatschappijwetenschappen (CMW) vroeg nog niet zo heel lang geleden een hoogleraar - een die zelfs de geboorte van de toen geheel Nederlandstalige faculteit nog had meegemaakt -, wat CMW ook alweer betekende. Ze heetten toch Fasos? Faculty of Arts and Social Sciences? Bij diezelfde faculteit liep tot zo'n jaar of tien geleden een interessante opleiding, cultuur- en wetenschapsstudies, in het Nederlands dus, waarvan de laatste studenten ons lieten weten dat het volgen daarvan langzamerhand actief ontmoedigd werd. Daarna is die Nederlandse versie de facto opgeheven.

--De universiteitsraad ging over op het Engels. Maar ooit was afgesproken dat we een tweetaalige uni zijn en dus, zo werd besloten, mocht iedereen in de raad ook Nederlands gebruiken. Dat was prettig vooral voor leden van het ondersteunend personeel die in hun werk dat Engels niet per se nodig hadden. Maar ja, als je vervolgens in de U-raad iets in het Nederlands zei wist iedereen dat je het sukkeltje van de klas was omdat alle anderen wél Engels spraken. En dus zei je maar weinig en als je het niet kon laten, koos je toch voor Engels en hield je het vooral kort. En hoeveel mensen hebben zich maar helemaal niet meer kandidaat gesteld voor de raad omdat ze tegen dat Engels opzagen? En wie zijn daardoor niet-vertegenwoordigd gebleven?

--Een Nederlandse student bedrijfskunde schreef een in abominabel Nederlands gesteld briefje aan *Observant*, werd vriendelijk daarop aangesproken en antwoordde met een brede glimlach: "Ach joh, wat kan mij het schelen, ik heb dat helemaal niet nodig, ik studeer toch in het Engels."

Of neem buitenlandse stafleden die hier al jaren wonen, soms wel twintig jaar, en nog steeds nauwelijks Nederlands spreken. Ze voel(d)en de noodzaak niet en erger, ze werden er ook nooit op gewezen.

--En we moesten ook zo nodig een Engelse naam. Want tja, het Nederlandse woord universiteit wordt natuurlijk echt nergens ter wereld begrepen. Universiteit Maastricht, huh? Daarom: Maastricht University, ook in Nederlandstalige teksten. En dat kwam dan ook op de universitaire gevels, die, zoals bekend, nog steeds binnen onze landsgrenzen staan. Vanaf de A2 gezien hebben ze het, als er dan per se ook iets Engels op moest, in Randwyck nog aardig opgelost: Universiteit-Maastricht-University. Op Tapijn lezen we alleen nog maar Engels op de pui. Op het FSE-pand idem dito. Bij rechten staat *Law* op de deur. En ga je sporten, dan zie je bordjes naar UM-Sports. Met een extra s. Faculteiten hebben alleen nog maar Engelse namen.

--UM-breed zijn niet alleen buitenlandse docenten maar ook buitenlandse ambtenaren binnengehaald. Zeker ook op de Berg. Geen probleem. Of toch wel? Want dan zie je beleidsnota's die overduidelijk in het Engels zijn geschreven en vervolgens naar het Nederlands vertaald, als men dat al nodig vindt. Zo verscheen er ooit een Strategisch Programma dat het officiële document van deze instelling is, dat opgestuurd wordt naar het ministerie in Den Haag en de provincie en de gemeente en naar iedereen die er belangstelling voor heeft. En ja, de Nederlandse versie stond vol met tenenkrommende anglicismen.

Minachting

Is het minachting voor onze taal? Het idee dat we maar een klein landje met een klein taaltje zijn en dat we dus niet zo moeilijk moeten doen? Of is het gewoon onachtzaamheid, laksheid?

Hoe dan ook, dat ze in Den Haag nu zoveel stampeien maken (toegegeven, ook vaak overdreven), komt niet uit de lucht vallen. We hebben het ernaar gemaakt. Heel erg uitgestraald dat dat taaltje van ons niet zo belangrijk was. We zijn immers een 'internationale Europese universiteit', zoals UM-bestuurders niet moe worden te benadrukken. Is het dan gek dat buitenlandse studenten en buitenlandse staf hier komen en verwachten dat alles, maar dan ook alles, zich in het Engels afspeelt?

Schip

Goed, nu keert dan de wal het schip.

Tip: waarom niet terug naar fiftyfifty, qua studenten? Dat voelt een stuk evenwichtiger dan de jongste cijfers. En dan ook die - louter met de mond beleden - tweetaligheid eindelijk eens serieus nemen.

Een wetenschappelijke blik op een juwelendiefstal

“Op de TEFAF verwacht je geen hamers, revolvers en rondvliegend glas”

Op 9 maart opent antiek- en kunstbeurs TEFAF weer de deuren voor publiek. Wie herinnert zich niet de beelden uit 2022, van vijf mannen met *Peaky Blinders*-achtige petten die met een hamer een vitrine van een Engelse juwelier inslaan? Terwijl zich een misdrijf voor hun ogen afspeelt, lijken de omstanders redelijk kalm. Donna Yates, universitair hoofddocent bij de vakgroep strafrecht en criminologie, vindt dat helemaal niet zo vreemd.

Tekst: Wendy Degens Foto: Loraine Bodewes

Dinsdag 28 juni 2022, rond 11 uur in de ochtend: *The European Fine Art Fair* is wereldnieuws. Op klaarlichte dag weten vijf dieven voor miljoenen aan sieraden te stelen. “Ik zat op de faculteit in een digitale conferentie over kunst en kreeg allerlei berichten binnen en linkjes naar nieuwswebsites en Twitter”, herinnert Yates zich. De vorige dag had ze nog op de beurs rondgelopen voor haar onderzoek in het kader van een groot Europees gesubsidiëerd project, *Trafficking Transformations*, waarvoor ze een *starting grant* ter waarde van 1,5 miljoen euro heeft ontvangen. Wat is de aantrekkingskracht van zeldzame verzamelstukken als antiquiteiten en fossielen op mensen, en hoe ‘inspireren’ ze wellicht tot een misdrijf, wil Yates weten. De TEFAF is een uitgelezen kans om veldwerk te doen. Zo ook op maandag 27 juni, dus een dag vóór de diefstal. Ze nam de algehele sfeer in zich op, focuste op de aankleding van de beurs én de kledingstijl. Normaal vindt de beurs altijd in maart plaats, maar in 2022 werd deze vanwege corona verplaatst naar juni. “En het was warm!”, weet Yates nog. Zo warm dat het in het MECC hét gespreksonderwerp was. Het congrescentrum had geen airco, wat nogal wat bezoekers, maar ook kunstdealers regelmatig tot wanhoop dreef. Want wat zou die hitte kunnen betekenen voor kwetsbare objecten? En zouden potentiële kopers zich wellicht door de hitte laten tegenhouden?

Sneakers

“Hoewel er geen voorgeschreven dresscode is, zijn er wel ongeschreven regels. Mensen kleden zich voor de beurs en de beurs kleedt hen”, schrijft Yates in het wetenschappelijk artikel *Affective Atmosphere in Art Fair Jewel Heist* dat ze vorig jaar samen met Diāna Bērziņa, een collega van de rechtenfaculteit, publiceerde naar aanleiding van de diefstal. Die ongeschreven regels houden in dat heren een nette pantalon, overhemd en blazer dragen, met eventueel een sjaaltje, stropdas, pet of hoed. Keurige leren schoenen doen het sowieso goed. Net als luxe horloges of dure ringen. Vrouwen dragen gedetailleerde pakken, designerjurken

of blouses met dure broeken of rokken, weet Yates. “De norm is een onberispelijk kapsel en make-up.” Yates droeg die dag een jeans, een simpel T-shirt en sneakers. “Ik had het met opzet aangetrokken. Ik wilde iets uitlokken; wat gebeurt er als ik zo rondloop?” Ze werd zelf het onderwerp van haar observatie. Als er op de beurs al vrouwen rondlopen in een spijkerbroek, dan is het een designer-item. Bovendien zitten er aan die voeten geen gympen, maar hoge hakken. Yates kreeg die maandagmiddag subtiele afkeurende blikken, galeriehouders negeerden haar. Ze keken liever op hun telefoon. Of dat nu alleen maar aan haar verschijning lag, kan ze niet met zekerheid zeggen, geeft ze toe, maar tijdens haar eerdere bezoeken aan de beurs, wél gekleed ‘zoals het hoort’, werd ze vriendelijker benaderd. Het brengt haar op een van de twee elementen die ze in haar publicatie eruit licht: de kleding van de dieven. Die stijl paste voor een groot deel bij de TEFAF, zegt ze. “Het is precies de reden dat ze totaal niet opvielen.” Op het internet rondcircelende foto’s zien we mannen met lichte overhemden, vaak helemaal dichtgeknoopt, vesten met een blazer eroverheen en stropdassen. Vier van de vijf droegen *Peaky Blinders*-achtige petten op hun hoofd, genoemd naar een criminele bende uit Birmingham uit de late 19e en begin 20e eeuw (een op de BBC uitgezonden drama is ernaar vernoemd).

Absurd

De TEFAF met al zijn luxe – vloerbedekking, stoffen zitjes, waanzinnige bloemstukken, onberispelijk geklede medewerkers, beveiliging, champagne en oesters op de kaart – creëert een sfeer waarin niemand überhaupt ook maar één seconde nadenkt over een miljoenenroof. Terwijl een vitrine aan diggelen wordt geslagen, kijken veel bezoekers en galeriehouders van een afstandje naar het ‘spektakel’. Ze maken foto’s en filmpjes met hun telefoon. Misschien wel het toppunt: een oudere man, uitrustend op een bankje met gekruiste benen, zit er zowat met zijn neus bovenop. Als de dieven wegrennen, voor en achter hem, kijkt hij ze na. Er is een persoon die

een vaas oppakt en ‘m naar het vijftal wil gooien, maar verandert van mening als hij een revolver ziet. Hij is een van de weinigen die in actie komt. Hoe kan dit? Yates: “Als je op straat getuige bent van een overval en iemand de etalage van een juwelier ziet inslaan, dan weet je meteen: dit klopt niet. Maar op deze kunstbeurs verwacht je geen hamers, revolvers en rondvliegend glas. Dit is absurd en irrationeel, dus dat er geen paniek uitbrak, is helemaal niet zo vreemd.” Ook de dag na de overval toen Yates op de TEFAF met een aantal ooggetuigen sprak, begreep ze: “Men was helemaal niet bang, men dacht dat het performance kunst was, dat het erbij hoorde.”

Banksy

Yates schetst een bredere context. In 2018 werd er volop geprotesteerd in de Sackler-vleugel van het Metropolitan Museum of Art in New York – de familie Sackler is rijk geworden door de verkoop van de verslavende pijnstiller OxyContin. Demonstranten gooiden uit protest pillenflesjes op de grond. Hetzelfde ritueel volgde later in het Guggenheim Museum in dezelfde stad en het Victoria en Albert Museum in Londen. In het British Museum verzamelden zich in 2019 honderden protestanten om te demonstreren tegen een tentoonstelling die werd gesponsord door oliebedrijf BP. En vlak voor de TEFAF-diefstal sloeg een man in het Louvre op het beschermende glas voor de *Mona Lisa* en besmeurde het met cake. Een zogenoemd ‘milieuprotest’. En wie herinnert zich niet de vastgelijmde demonstranten of ‘soepgooiers’? Daarbij hebben kunstenaars zelf ook een duid in het zakje gedaan, blijkt uit Yates’ betoog. Denk aan Banksy’s geschilderde versie van *Girl with Balloon*. Precies op het moment dat het was verkocht, ging het half door de shredder. Opzettelijk. Het werk werd daarna tig keer zoveel waard. De gedachte dat de vijf ‘*Peaky-Blinders*-types’ zich op een gegeven moment zouden onthullen als activisten of kunstenaars was in het licht van dit soort gebeurtenissen in de kunstwereld helemaal niet zo vreemd, meent Yates. “Men kon verwachten dat het onverwachte zou gebeuren.”

“Men was helemaal niet bang, men dacht dat het performance kunst was”

achtergrond

“Hier ben ik geen professional, hier ben ik vrijwilliger”

Angeliki Pantelidi Foto: Ellen Oosterhof

Uitslapen zit er deze zaterdagochtend niet in voor de Griekse Angeliki Pantelidi. De 26-jarige studente doet namelijk naast de master Legal Psychology ook nog vrijwilligerswerk. En nee, niet wat geitjes voeren op een kinderboerderij, maar als gastvrouw in een opvanghuis voor dak- en thuisloze jongeren. Ze kreeg er een UM-edubadge voor.

Diensten van acht uur lang, soms overdag, soms 's avonds. Een gevoel van voldoening

krijgt ze ervan, en een soort erkenning (zie kader) van de Universiteit Maastricht (UM). Leuk en aardig allemaal, maar dat brengt geen geld in het laatje. Zes zomers lang heeft Angeliki Pantelidi daarom als ober gewerkt in Griekenland. Met dat spaargeld en een beetje hulp van haar ouders hoeft ze hier geen betaald werk te doen. “Om 8 uur vanochtend ben ik begonnen”, vertelt ze. Menig student zou zich liever nog een keer omdraaien, maar dat geldt niet voor deze Griekse. Sinds september vorig jaar is ze

vrijwilliger in het Credohuis, een opvangplek voor dak- en thuisloze jongeren. “Uiteindelijk willen we zorgen dat ze zelfstandig kunnen leven door een zo ‘normaal mogelijk’ thuis aan te bieden.” En inderdaad, het lijkt een doodnormaal rijtjeshuis met beneden een gezamenlijke woonkamer en keuken. Het huis biedt slaapruijme voor zes bewoners. “Op de eerste verdieping zit een kantoor en de kamers voor de vrouwen. De tweede verdieping is voor de mannen” legt Pantelidi uit. Een maximale verblijftijd is er niet. Het streven is wel uiterlijk een jaar.

Geloof, hoop en liefde

Een bijbeltekst aan de muur verraadt de christelijke identiteit van de organisatie. Daar kan Pantelidi zich wel in vinden. Zelf is ze Grieks-orthodox en ze bezoekt regelmatig een kerk in Maastricht. “Om kaarsjes te branden en te bidden. Eentje voor mijn familie, eentje voor mezelf en eentje voor elke verloren ziel

op aarde.” Maar tijdens haar werk bij het Credohuis is ze er niet zo mee bezig. Niet alle bewoners zijn namelijk gelovig. “Eén bewoner gaat weleens naar de kerk. Dan gaat een collega mee.”

Verloren

Hoe kwam ze hier terecht? “Een vriend wees me erop toen ik in september in Maastricht kwam studeren. Hij deed het zelf al een paar maanden.” Ook in Griekenland was Pantelidi al vrijwilliger. Ze gaf bijles aan kinderen en heeft soortgelijk werk gedaan als nu, maar daar kampten de jongeren met psychoses. “Dat was wel zwaar. Maar ik weet hoe verloren je je kunt voelen, tijdens mijn bachelor psychologie in Griekenland ben ik heel depressief geweest. Ik zit al vijf jaar in therapie. Gelukkig kan ik nu beter met mijn emoties omgaan en dus ook met die van anderen. En tijdens mijn studie heb ik veel geleerd over de relatie tussen mij als ‘professional’ en de cliënt. Alhoewel” - ze kan een glimlach niet onderdrukken - “ik hier natuurlijk niet in die rol zit. Hier ben ik vrijwilliger.”

Entertainen

Wat doet ze daar precies? “Ik ben er om de bewoners te helpen en te ‘entertainen.’ Ze kunnen altijd bij mij terecht voor een luisterend oor. Daarnaast kook ik met ze, eten we samen en soms kijken we een film of doen we spelletjes.” Dat entertainen hoeft gelukkig niet de hele tijd. Een opengeklapte laptop en notitieboek naast Pantelidi onthult een niet-werkgerelateerde activiteit: studeren. “De meeste bewoners zijn toch weg of slapen nog. Dan kan ik even leren.”

Lotte van de Loo

Edubadge

Twee jaar geleden is door de UM het ‘Civic Engagement Activities’ project opgezet met als doel studenten meer te betrekken bij de stad door vrijwilligerswerk aan te moedigen en dit vervolgens ook te ‘erkennen en waarderen’. Dat gebeurt met een zogenoemde ‘edubadge’, waarvoor de student onder andere minimaal 28 uur per jaar vrijwilligerswerk moet doen en een reflectieverslag moet schrijven. De badge kan worden toegevoegd aan het LinkedIn-profiel en het cv.

paartjes

Voor hetzelfde geld staan de paartjes iedere week ook op internet:

www.observantonline.nl

NEED A CHECKUP WITH A GYNAECOLOGIST? IT WILL BE COVERED BY YOUR HEALTH INSURANCE. CALL 0031433210310 OR VISIT WWW.PARKWEGKLINIEK.NL

Paartjes

Lever uw paartjes-advertentie digitaal in, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paartjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paartjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgaaf van reden Paartjes te weigeren.

colofon

Redactie Riki Janssen (hoofdredacteur), Wendy Degens, Peter Doorackers, Cleo Freniks, Marion Janssens (redactie-assistent), Lotte van de Loo, Maurice Timmermans, Dennis Vaendel, Simon Wirtz **Telefoon** 043 3885390 **E-mail** observant@maastrichtuniversity.nl **Website** www.observantonline.nl **Aan dit nummer werkten mee** Wammes Bos, Elsje Fourie, Line-Marie Eichhorst, Lies Wesseling **Ontwerp en illustraties** Simone Golob **Vertalingen**

o.a. B. Wall & P. Nekeman, Maud Boveland **Druk** Janssen/Pers Gennep **Abonnementen** Observant wordt gratis verspreid op de universiteit en diverse locaties in Maastricht, belangstellenden kunnen de krant thuisgestuurd krijgen voor € 45 per academisch jaar **Paartjes /advertenties** Zie alle info onder het kopje ‘service’ op onze site.

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN-ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP OBSERVANTONLINE.NL

Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8-10
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 325 19 78

 Maastricht University

Make your voice heard!

22-25 April
Faculty, University and Service Council

More info:
www.maastrichtuniversity.nl/elections